

II. DOKUMENTY STOLICY APOSTOLSKIEJ

1. KONGREGACJA DS. KULTU BOŻEGO I DYSCYPLINY SAKRAMENTÓW

a. Dekret zatwierdzający dla Polski obrzędy pogrzebu związane z kremacją zwłok i załącznik z uwagami Kongregacji

CONGREGATIO DE CULTU DIVINO ET DISCIPLINA SACRAMENTORUM

Prot. 972/09/L

POLONIAE

Instante Excellentissimo Domino Iosepho Michalik, Archiepiscopo Premisliensi Latinorum, Coetus Episcoporum Poloniae Praeside, litteris die 12 octobris 2009 datis, vigore facultatum huic Congregationi a Summo Pontifice BENEDICTO XVI tributarum, textum, lingua polonica exaratum, quod depositionem urnae post cremationem spectat, ut Appendicem ad Ordinem Exsequiarum, prout in adiecto exstat exemplari, perlibenter probamus seu confirmamus.

In textu imprimendo mentio fiat de approbatione ab Apostolica Sede concessa.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Ex aedibus Congregationis de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum, die 7 iulii 2010.

(+ Antonius Card. Canizares Llovera)
Praefectus

(+ Iosephus Augustinus Di Noia, OP)
Archiepiscopus a Secretis

* * *

KONGREGACJA DS. KULTU BOŻEGO I DYSCYPLINY SAKRAMENTÓW

Prot. 972/09/L

DLA POLSKI

Na prośbę Jego Eksceleencji Józefa Michalika, arcybiskupa przemyskiego obrządku łacińskiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, wyrażoną w liście z dnia 12 października 2009 r., mocą uprawnień udzielonych tej Kongregacji przez papieża BENEDYKTA XVI chętnie zatwierdzamy przygotowany polski tekst dotyczący złożenia urny po kremacji, jako dodatek do obrzędów pogrzebu, który znajduje się w załączonym egzemplarzu.

W tekście drukowanym należy umieścić wzmiankę o udzielonej aprobacie, czyli zatwierdzeniu przez Stolicę Apostolską.

Bez względu na jakiegokolwiek przeciwny zarządzenia.

W siedzibie Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, dnia 7 lipca 2010 r.

(+ Antoni kard. Canizares Llovera)
Prefekt

(+ Józef Augustyn Di Noia, OP)
Arcybiskup Sekretarz

(Tłum. bp Stefan Cichy)

Załącznik do protokołu 972/09/L z dnia 5 lipca 2010

Uwagi dotyczące obrzędu złożenia urny do grobu lub do niszy z urnami w Dodatku do obrzędu pogrzebu:

1) W pięciu punktach we Wprowadzeniu słusznie podkreślono i przyznano pierwszeństwo pochówkowi ciał względem kremacji i ta różnica musi być widoczna także w liturgii. Jednakże w punkcie 5c mówi się, że „w uzasadnionych przypadkach, na przykład, kiedy urna z prochami przybywa z zagranicy, obrzęd pochówku, jak przytacza rytuał, może być sprawowany przed urną, umieszczoną w prezbiterium na podwyższeniu, ze świecą paschalną ustawioną z boku”. Powyższa rubryka w rzeczywistości zrównuje obrzędy pogrzebowe „*cadavere praesente*” (z obecnością zwłok) z tymi, w których jest tylko urna z prochami (we Wprowadzeniu do Rytuału polskiego, w numerze 15, mówi się o urnie jakby to była trumna). Chcąc podkreślić i uświadomić wiernym pierwszeństwo pogrzebania ciała przed prochami, Kongregacja uważa, że Konferencja Biskupów w Polsce powinna lepiej sformułować, co rozumie przez „uzasadnione przypadki”, proponując konkretne wskazówki, które jednocześnie miałyby charakter prawny. Zakładając, że Msza pogrzebowa w obecności urny z prochami ma być wyraźnie dozwolona, nie będąc włączona w „wydanie wzorcowe” po łacinie, niektóre Konferencje Biskupów przedstawiły prośbę do naszej Kongregacji, precyzując, że każdy Ordynariusz oceniłby stosownie każdorazowy przypadek zdając sobie sprawę z konkretnych okoliczności.

2) W rubryce początkowej („W zależności od okoliczności ... złożenie urny do grobu może poprzedzić liturgia słowa i modlitwy ostatniego pożegnania podane w *Trzeciej formie pogrzebu z jedną stacją*”), należy dodać „z przystosowaniem tekstów w przypadku kremacji”. Rzeczywiście w tekstach obrzędu pogrzebu powtarza się słowo „ciało” (porównaj str. 126, nr 122; str. 127, nr 126), które powinno być zastąpione przez przewodniczącego obrzędowi zwrotem „prochy” bądź „szczątki zmarłego”, w którego sposobie sformułowania byłoby jasno podkreślone, że nie chodzi o ciało zmarłego.

3) Należy opuścić pokropienie prochów zmarłego, ponieważ jest to gest zarezerwowany dla ciała zmarłego (porównaj „*Notitiae*” 1977, str. 45). Przewidziane jest natomiast pokropienie grobu z odpowiednią formułą.

4) W modlitwie końcowej (*Modlitwa końcowa*) zamiast sformułowania „i na zawsze połączymy się z Tobą i z naszymi zmarłymi” należy mówić: „... i na zawsze połączymy się z Tobą i ze wszystkimi powołanymi do Twojego Królestwa”, albo „... ze wszystkimi, którzy nas poprzedzili w znaku wiary”, lub „ze wszystkimi, którzy już cieszą się radością wieczną w Królestwie niebieskim”. Istotnie, Królestwo niebieskie nie jest królestwem zmarłych.

5) Z powodu ujednoczenia obrzędu przy grobie (*Obrzędy przy grobie*, str. 3) zamiast „... aby naszego brata (siostrę)” należałoby napisać „aby naszego brata (nasza siostrę), podobnie w innych przypadkach. Z tych samych powodów, na stronie 3, w rubryce: „Jeżeli okoliczności za tym przemawiają ...”, przed cyframi 224-301, należy dodać „s.” (strona).

Uwagi dotyczące obrzędu pogrzebu w języku polskim:

6) Podejmując problematykę przedstawioną w punktach 1 i 2, Kongregacja chciałaby zasugerować Konferencji Biskupów w Polsce sposobność dalszej refleksji nad niektórymi konkretnymi punktami dotyczącymi pogrzebu:

a) w aktualnym Obrzędzie w języku polskim, w numerze 15 znajduje się dodatek, który nie ma swojego odpowiednika w tekście łacińskim, w którym mówi się, że forma I i II pogrzebu może być zastosowana nawet w przypadku urny z prochami, bez podania szczegółów. Ponieważ istnieje różnica pomiędzy ciałem zmarłego i jego prochami, wydawałoby się właściwe uporządkowanie powyższego zapisu. Okazją do takiej korekty mogłoby być następne wydanie Obrzędu pogrzebu (Kongregacja zastanawia się nad wydaniem *editio typica altera Ordo Exsequiarum*), w którym należałoby przedstawić jedną część zawierającą wyłącznie teksty i obrzędy odnoszące się do przypadków, w których obecna jest urna, mając na uwadze dostosowanie terminologii i znaków, różniących się od pogrzebu z ciałem zmarłego „*cadavere praesente*” (porównaj „*Notitiae*” 43 (1997), str. 45).

b) w Instrukcji liturgiczno-pastoralnej Episkopatu Polski na temat pogrzebu i modlitw za zmarłych z 5 maja 1978 (porównaj *Obrzędy pogrzebu dostosowane do zwyczajów Polskich*, wyd. drugie uzupełnione, Katowice 2001, strony 23-29), w numerze 3* jest powiedziane: „Cały człowiek został odkupiony przez Chrystusa i ma mieć udział w życiu wiecznym, dlatego nie mówimy: „módlmy się za duszę N.” – lecz: „módlmy się za zmarłego N.”. Zdając sobie sprawę z kwestii dogmatycznych zawartych w powyższym sformułowaniu, Kongregacja chciałaby przypomnieć potrzebę zaakceptowania wiernego przekładu tekstów łacińskich, które wyrażają wiarę Kościoła. W tym świetle, w trzecim wydaniu wzorcowym *Mszału rzymskiego*, w sposób jasny wypowiedziano się w niektórych modlitwach za zmarłych, i z drugiej strony słowo „dusza” już występuje w *Ordo Exsequiarum*.

(Tłum. ks. Piotr Duda)